

VORMING PROTESTANTSE GEMEENTE TE ZWIJNDRECHT

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Waarom samengaan?	4
2.1	Visie en missie	4
2.2	Meerwaarde samengaan	4
3	Stappen in het proces van samengaan	5
3.1	Periode presenteren van het rapport van de visiecommissie tot heden	5
3.2	Huidige planning	5
3.3	Informatievoorziening	6
4	Vragen en antwoorden	7
4.1	Samengaan en identiteit	7
Vraag 1.	Waarom zouden wij meegaan in dit proces van samengaan?	7
Vraag 2.	Wat als wij, onze kerk of wijkgemeente, niet mee kunnen gaan in deze fusie?	7
Vraag 3.	Wat zijn de directe gevolgen voor een kerk of wijkgemeente als deze meegaat in de fusie?	8
Vraag 4.	Wie bepaalt na de fusie de visie en het beleid, en wat staat er in de plaatselijke regeling beschreven?	8
Vraag 5.	Hoe is de identiteit van een wijkgemeente nu en in de toekomst geborgd?	8
Vraag 6.	Wat zijn de gevolgen voor het jeugdwerk?	8
4.2	Eigendommen en financiële gevolgen	8
Vraag 7.	Wat gebeurt er met de inkomsten en uitgaven van een wijkgemeente?	8
Vraag 8.	Wat zijn de gevolgen voor de Kerkelijke Bureaus?	9
Vraag 9.	Waar gaan de toezeggingen en inkomsten van de actie Kerkbalans naar toe na de fusie?	9
Vraag 10.	Hoe gaat het met de collecteopbrengsten na de fusie?	9
Vraag 11.	Wat gebeurt er met het vermogen van onze kerk?	9
Vraag 12.	Wat zijn de financiële consequenties voor een wijkgemeente?	9
Vraag 13.	Wat als een wijk de komende jaren een blijvend financieel tekort heeft?	10
Vraag 14.	Stel dat een wijkgemeente na de fusie vacant wordt. Kan er dan weer een predikant beroepen worden?	10
Vraag 15.	Wie beslist over de verkoop van onroerend goed (bijv. een kerkgebouw)?	10
4.3	Overige	10
Vraag 16.	Wat zijn de risico's bij een eventuele fusie?	10
Vraag 17.	Als wijkgemeenten autonoom blijven, wat bindt ons dan samen?	11
Vraag 18.	Waarom gaan wijkgemeenten niet tegelijkertijd fuseren?	11
Vraag 19.	Is alles definitief geregeld en vastgesteld op 1 januari 2024?	11

Historie:

Versie	Status	Datum	Opmerkingen
2.0	Initiële versie	24 juli 2023	Versie 1.2 van de Oude Kerk is hiervoor als basis gebruikt.
2.1	Concept	02 augustus 2023	Correcties na eerste lezing door een aantal betrokkenen. Toevoeging 'Waarom Samengaan' / Visie en Missie. Toevoeging deelplanning eerste fase / extra vragen.
2.2	Ter verspreiding	15 augustus 2023	Verwerking opmerkingen Stuurgroep 'PKN samengaan'.

1 Inleiding

De Protestantse Kerk in Nederland (in het dagelijks spraakgebruik vaak afgekort tot Protestantse Kerk of PKN) is het grootste protestantse kerkgenootschap in Nederland. Het is, na een toenaderingsproces van tientallen jaren, op 1 mei 2004 ontstaan uit een fusie van de drie Samen op Weg-kerken: de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch-Lutherse Kerk. Ook de Waalse kerk maakt onderdeel uit van de PKN.

In Zwijndrecht bestonden in 2004 twee Gereformeerde Kerken (de Gereformeerde Kerk van Zwijndrecht – Groote Lindt (Develhof) en Gereformeerde Kerk van Zwijndrecht (Bethelkerk) en één Hervormde Gemeente ('Hervormd Zwijndrecht'), bestaande uit vier wijkgemeenten: de Hoeksteen, de Oude Kerk, de Open Hof en de Lindtse Kerk. Onder de verantwoordelijkheid van de Lindtse Kerk werden ook diensten gehouden in de Pietermankerk.

In heel Nederland is sindsdien gesproken over de mogelijkheden van samenwerking, fusie¹ en integratie van plaatselijke (wijk)gemeenten binnen de PKN. Ook in Zwijndrecht werd binnen het zgn. *PKN-overleg* deze Samen op Weg- discussie gevoerd. De Hervormde wijkgemeenten en Gereformeerde kerken kennen en respecteren elkaar en waar mogelijk wordt al samen gewerkt. Een voorbeeld is een gemeenschappelijk kerkblad, dat al sinds 2006 bestaat. Ook op het gebied van Vorming & Toerusting is er al een jarenlange samenwerking. Ook tussen sommige wijkgemeenten is er onderlinge samenwerking op gebied van jeugd en groothuisbezoeken.

In 2016 is de verdere samenwerking en mogelijk samengaan van de twee Gereformeerde Kerken en de Hervormde Gemeente weer onderwerp van gesprek geworden. Er is toen door vertegenwoordigers van alle betrokken kerken en wijkgemeenten, zowel Gereformeerd als Hervormd, een intentieverklaring getekend. Deze is gedateerd 2 juni 2016. De strekking was te onderzoeken of het mogelijk is te komen tot een Protestantse Gemeente in Zwijndrecht.

Het *PKN-overleg* heeft medio 2017 geoordeeld dat de tijd rijp was om verder gevolg te geven aan het in de intentieverklaring genoemde verlangen om tot één gemeente te komen.

Als eerste stap in het proces heeft een visiecommissie, met de ondersteuning van een externe deskundige, een rapport geschreven, waarin de volgende aanbevelingen beschreven zijn:

1. *Onderschrijf de visie en missie, zoals door de visiecommissie is geformuleerd.*
2. *Kies voor een volledige fusie waarbij de autonomie van de betreffende kerken / wijkgemeenten in stand wordt gehouden. Laat daarbij in de wijkgemeente wat lokaal kan en centraliseer alleen het hoogstnoodzakelijke. Met deze werkwijze blijft het eigen profiel van iedere wijkgemeente in stand. De noodzakelijke bestuurskracht wordt echter wel gebundeld.*
3. *Neem een besluit of u wilt fuseren en op welke termijn.*

De conclusies en aanbevelingen van de visiecommissie zijn uitgebreid in de kerken en wijkgemeenten besproken. Daarbij gold steeds dat zorgvuldigheid belangrijker was dan snelheid: elke kerk en wijkgemeente heeft dit proces op zijn eigen tempo doorlopen.

Ook heeft de Coronapandemie de besluitvorming vertraagd. Uiteindelijk hebben alle betrokken kerken het rapport van de visiecommissie geaccepteerd en de conclusies onderschreven. Daarmee werd de volgende stap genomen in het traject van het verkennen van het proces van samengaan.

¹ In dit document wordt "fusie" en "samengaan" door elkaar gebruikt; de kerkorde spreekt in de van toepassing zijnde Ordinantie 2, Artikel 8 uitsluitend over "samengaan van gemeenten".

2 Waarom samengaan?

2.1 Visie en missie

In het rapport van de visiecommissie wordt uitgebreid ingegaan op de visie en missie van de toekomstige Protestantse Gemeente te Zwijndrecht. Momenteel wordt onderstaande formulering gehanteerd:

Visie:

De Protestantse Gemeente te Zwijndrecht wil nu, maar ook in de toekomst, een open, pluriforme door God en het christelijk geloof geïnspireerde geloofsgemeenschap zijn, waar respectvolle ruimte is voor iedereen, met aantrekkingskracht naar buiten en waarbinnen alle generaties zich aangesproken voelen.

Een geloofsgemeenschap die midden in de samenleving staat en inspeelt op ontwikkelingen; die meegaat met wat er speelt en tegelijkertijd een tegenover wil zijn als het gaat om sociaal onrecht en misstanden in de samenleving. Een geloofsgemeenschap die wil leven vanuit de gerichtheid op God, elkaar en de samenleving en - vanuit de Bijbelse waarden van rentmeesterschap en naastenliefde – geroepen is om recht te doen aan de aarde en alles wat daarop leeft.

De kern van het gemeente-zijn heeft drie dimensies:

1. Gemeenschap met God, de persoonlijke relatie met Hem, de dienst aan Hem.
2. Gemeenschap met elkaar, door o.a. onderlinge liefdedienst.
3. Gemeenschap met de wereld, de dienst aan de samenleving.

Deze worden verwoord in de missie:

Geloof – Hoop – Liefde
De Protestantse Gemeente te Zwijndrecht
is een gemeente die zich geliefd weet bij God
en ernaar verlangt God en de naaste lief te hebben
en Gods liefde ieder mens gunt.

Deze missie geeft ruimte om als geloofsgemeenschap van Jezus Christus in diverse vormen, gedreven door de Heilige Geest, God te eren en samen te bouwen aan zijn koninkrijk dichtbij en ver weg.

De wijkgemeenten kennen een verscheidenheid aan tradities, gebruiken en opvattingen. Deze veelkleurigheid van de wijkgemeenten wordt gezien als een verrijking die wordt verankerd in het algemene beleid.

Aan pluriformiteit wordt ruimte gegeven zodat iedere wijkgemeente binnen de Protestantse Gemeente te Zwijndrecht haar eigen plek kan innemen. Door samen één gemeente te vormen hopen we dat iedereen makkelijk de weg vindt naar één van de wijkgemeenten.

2.2 Meerwaarde samengaan

Deze visie en missie inspireert ons ook de meerwaarde van samengaan verder te onderkennen:

- De bijbel roept ons op diverse plaatsen op één te zijn: Zo is in Johannes 17 te lezen dat één te zijn niet alleen ons verlangen is, maar het is ook het biddende verlangen van Christus zelf: 'Opdat zij allen één zijn'.
⇒ Wij willen uitstralen dat we één kerk in Zwijndrecht zijn – *'wij hebben een Woord voor de wereld'*.
- We willen ons aan elkaar verbinden in ons zoeken en streven naar eenheid in geloof, hoop en liefde.
- Samen kunnen we meer dan afzonderlijk - we willen elkaar tot hand en voet zijn en samen nieuwe wegen ontdekken.
- Door eenheid uit te stralen benadrukken we meer de overeenkomsten dan de verschillen.

Daarnaast ligt het in tijden van krimp van de kerken voor de hand om activiteiten en zaken gezamenlijk te organiseren en zo mogelijk te besturen. Dit biedt organisatorisch voordeel en het kan kleinere wijkgemeenten ontlasten.

3 Stappen in het proces van samengaan

3.1 Periode presenteren van het rapport van de visiecommissie tot heden

Nadat het rapport van de visiecommissie verschenen is, is een “Stuurgroep samengaan” ingesteld, samengesteld uit vertegenwoordigers van alle betrokken kerken.

De Stuurgroep heeft drie werkgroepen, bestaande uit kerkenraads- en gemeenteleden uit alle wijken, ingesteld op de gebieden “Algemeen”, “Diaconie” en “Financiën en beheer”. Deze werkgroepen hebben vastgelegd wat de uitgangspunten zijn van het voorgenomen samengaan voor hun specifieke aandachtsgebieden.

Tegelijkertijd is en wordt nog steeds het gesprek gevoerd binnen de Hervormde wijkgemeenten (inmiddels drie, want de “Open Hof Gemeente” en de “Lindtse Kerk” zijn in 2019 samengegaan tot “Lindtse Hof”) over gevolgen van een fusie, o.a. het behoud van de eigen identiteit en autonomie. En dat is ook goed, want elke kerkenraad kan alleen een weloverwogen beslissing nemen als de mening van de gemeenteleden bekend is; dat is zelfs een kerkordelijke verplichting.

In het kader van de fusie is er een inmiddels groot aantal documenten geproduceerd. Onder andere betreft dit:

- Plaatselijke Regeling en beleidsplan van de AK²
- Beleidsplan Centraal College van Diakenen
- Overgangsregeling (tijdelijke afspraken)
- Jaarrekeningen 2022 van de diverse kerken en diaconieën
- Jaarrekening 2022 CvD GK Bethelkerk
- Meerjarenbegroting Kerk en Diaconie

De werkgroepen hebben deze documenten voorbereid en deze zijn vervolgens goedgekeurd door de stuurgroep.

3.2 Huidige planning

De planning is in een gezamenlijke bijeenkomst van alle bij de fusie betrokken kerkenraden op 19 april 2023 toegelicht. Deze is als volgt samen te vatten:

- Inmiddels zijn concepten van het merendeel van de te produceren documenten ter beschikking van de betrokken wijkgemeenten³ gesteld om deze door te nemen en inhoudelijk te bestuderen. De documenten moeten ook met alle gemeenteleden worden gedeeld.
- In juni moet elke wijk een gemeenteavond organiseren waarbij alle gemeenteleden de mogelijkheid wordt geboden te reageren op de inhoud van de concept documenten.

² AK = Algemene Kerkenraad. Conform de kerkorde (Ordinantie 4, Artikel 6) heeft in een gemeente met wijkgemeenten de wijkgemeente een wijkkerkenraad en de gemeente een algemene kerkenraad.

³ We hanteren ‘wijkgemeente’, omdat de huidige Hervormde wijkgemeenten en Gereformeerde kerken binnen een Protestantse Gemeente alle een wijkgemeente worden.

- In de periode juli-augustus worden de opmerkingen door de werkgroepen verwerkt en aansluitend de definitieve documenten aan de wijken toegezonden.
- In september zal er dan een tweede gemeenteavond worden georganiseerd waarin het definitieve voorstel wordt gepresenteerd en de gemeente wordt gevraagd al dan niet in te stemmen met het besluit.
- Uiteindelijk zal de diverse kerkenraden het formele besluit moeten nemen (binnen de Hervormde Gemeente neemt de AK het definitieve besluit).
- Doel is om per 1 januari 2024 gefuseerd te zijn tot de Protestantse Gemeente te Zwijndrecht (PGZ).

Parallel aan het proces in de wijken lopen er trajecten met het Breed Moderamen van de Classicale Vergadering (BMCV) en het Classicaal College voor Behandeling van Beheerszaken (CCBB) van de PKN. Deze dienen ook hun akkoord te geven op het voorgenomen samengaan. Ook dienen alle stukken voor eind 2023 via een notaris te worden ondertekend en gepubliceerd in de daartoe aangewezen media.

3.3 Informatievoorziening

1. Voor elke (wijk)kerkenraad staat in dit proces voorop dat alle (eventuele) gevolgen van het voorgenomen samengaan bekend en in kaart moeten zijn gebracht, voordat we een definitief besluit kunnen nemen. Daarnaast is voldoende draagvlak in de gemeente belangrijk en volledige instemming van de (wijk)kerkenraad.
2. Hoewel alle beschikbare informatie is gedeeld en gedeeld blijft worden met de gemeente, blijven er vragen over het voorgenomen samengaan en waarom dit nodig is. Omdat de beschikbare informatie een behoorlijke omvang heeft, is in de Oude Kerk een samenvatting gemaakt in de vorm van vragen en antwoorden. Deze is als uitgangspunt gebruikt voor het nu voorliggende document; specifieke punten zijn algemener gemaakt en daarmee bruikbaar geworden voor alle betrokken kerken en wijkgemeenten. Voor meer informatie kunnen alsnog ook de brondocumenten door iedereen worden geraadpleegd.
3. Als u aanvullende vragen, opmerkingen of anderszins heeft, dan kunt u deze op de gemeenteavond stellen of per e-mail sturen aan de scribe van de wijk.
4. Daarnaast zijn alle onderliggende brondocumenten te vinden op de website van de kerk: <https://pkn-zwijndrecht.nl/fusie>

4 Vragen en antwoorden

Onderstaande vragen en antwoorden zijn dus te lezen als een samenvatting van alle beschikbare documenten. De vragen zijn voornamelijk verdeeld in twee aandachtsgebieden: “samengaan en identiteit” en daarnaast “eigendommen en financieel”; daarnaast is een aantal slotvragen toegevoegd.

4.1 Samengaan en identiteit

Vraag 1. Waarom zouden wij meegaan in dit proces van samengaan?

Hierop zijn meerdere antwoorden te geven:

- Hoewel het voorgenomen samengaan primair een organisatorische samengaan is, moet het ook een Bijbels verlangen zijn één kerk te zijn. Dit staat op meerdere plaatsen in de Bijbel beschreven. Een voorbeeld is te vinden in 1 Korinthe 3.
- Door krimp van het aantal leden is het voor sommige wijkgemeenten op termijn niet meer mogelijk geheel zelfstandig te blijven functioneren; zo is het bijvoorbeeld nu al bijna niet meer mogelijk een voltallige kerkenraad te bezetten. Wij kunnen elkaar daarin helpen.
- Sommige wijkgemeenten hebben al langer jaarlijks een aanzienlijk financieel tekort. Daar kunnen we niet op de huidige wijze mee door blijven gaan. Zie ook het antwoord bij vraag 7.
- Het is ook onze christelijke plicht onze broeders en zusters van de andere wijkgemeenten te helpen waar dat mogelijk is.
- Wij zijn sinds 2004 onderdeel van de PKN. Door nu ook plaatselijk samen te gaan kunnen schaalvoordelen bereikt worden door administratieve werkzaamheden te combineren, gezamenlijk inkoop te doen en van elkaars kennis gebruik te maken.

Vraag 2. Wat als wij, onze kerk of wijkgemeente, niet mee kunnen gaan in deze fusie?

Voor de wijkgemeenten binnen de Hervormde Gemeente geldt:

Als een Hervormde wijkgemeente niet meegaat in de fusie, kan deze in theorie een zelfstandige wijkgemeente worden onder de vlag van de PKN. Er ontstaat dan de situatie dat deze wijkgemeente in principe geen eigen onroerend goed (kerkgebouw, pastorie) meer heeft. De wijkgemeente zal zich waarschijnlijk moeten uitkopen bij Hervormd Zwijndrecht. Of deze wijkgemeente “recht” heeft op een deel van de bezittingen zal dan onderwerp van de onderhandelingen zijn. Er zijn voorbeelden in Nederland waar uitkoop heeft plaatsgevonden. Hervormde wijkgemeenten hebben zelf geen onroerend goed in bezit en geen spaarpot. Bovendien: in 2004 zijn alle wijkgemeenten officieel lid en onderdeel geworden van de PKN. Waarom zou een Hervormde wijkgemeente nu geen lid of onderdeel kunnen zijn van de Protestantse Kerk in Zwijndrecht, aangeduid als Protestantse Gemeente te Zwijndrecht, als elke wijkgemeente zijn eigen identiteit kan en mag behouden en verantwoordelijk is voor de eigen inkomsten en uitgaven?

In het algemeen: Als een wijkgemeente niet meegaat in de fusie, betekent het ook dat dan alles blijvend zelf geregeld en georganiseerd moet worden. Schaalvoordelen zoals bijvoorbeeld gezamenlijke energie inkoop vervallen dan. Ook de voordelen van een gezamenlijke financiële administratie, ledenadministratie, kerkblad en alles wat nodig is een christelijke gemeente te kunnen zijn vervallen dan en moeten zelf georganiseerd en gedragen worden. En het belangrijkste is dat we het Bijbelse principe verlaten zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1.

Vraag 3. Wat zijn de directe gevolgen voor een kerk of wijkgemeente als deze meegaat in de fusie?

Het antwoord hierop is eenvoudig: geen directe consequenties. Elke wijkgemeente blijft zijn eigen identiteit en principes behouden en schrijft een eigen Beleidsplan en Plaatselijke Regeling. Hierin kunnen onderwerpen worden vastgelegd waar een wijkgemeente principieel anders over denkt. Deze mogelijkheid wordt eenduidig opgenomen in het Beleidsplan van de AK van de PGZ.

Vraag 4. Wie bepaalt na de fusie de visie en het beleid, en wat staat er in de plaatselijke regeling beschreven?

In het fusieproces is een concept Beleidsplan geschreven, dat wordt na beoordeeld te zijn door de wijkkerkenraden door de AK vastgesteld. Hierin staat de visie, identiteit en doelstelling van de PGZ beschreven. Ook staat erin opgenomen dat elke wijk zijn eigen invulling kan bepalen en geven, maar dit valt wel onder de paraplu van de PGZ. Voor elke wijk betekent dit dat het bestaande beleidsplan gewoon blijft bestaan en van toepassing blijft na de fusiedatum.

In de Plaatselijke Regeling (PR) staan de meer praktische zaken vastgelegd. Hierbij is te denken aan samenstelling en grootte van de AK, de centrale colleges van kerkrentmeesters en de diaconie. Ook de frequenties van vergaderen en het proces van besluitvorming zijn in de PR vastgelegd. Tenslotte staat erin opgenomen dat elke wijkgemeente zijn eigen invulling aan de PR kan geven, vallend onder de paraplu van de PGZ. Voor elke wijk betekent dit dat de bestaande PR gewoon blijft bestaan en van toepassing blijft na de fusiedatum.

Vraag 5. Hoe is de identiteit van een wijkgemeente nu en in de toekomst geborgd?

In het Beleidsplan van de PGZ staat duidelijk vermeld dat er ruimte is binnen de PGZ voor de principes en andere opvattingen over kerk-zijn van elke wijkgemeente. Elke wijk moet een eigen Beleidsplan en PR hebben waarin deze onderwerpen zijn beschreven en vastgelegd. Wijzigingen van het Beleidsplan van de PGZ in de toekomst zullen altijd met instemming van elke wijkgemeente moeten worden besloten.

Specifieke onderwerpen als kanselruil, vrouwen in het ambt, huwelijk tussen mensen van gelijk geslacht, wijze van invulling van de erediensten, enzovoort worden beschreven en vastgelegd in het Beleidsplan en PR van de eigen wijk.

Vraag 6. Wat zijn de gevolgen voor het jeugdwerk?

Er zijn na de fusie geen directe gevolgen voor de activiteiten voor de jeugd. Op dit moment zijn er wel gezamenlijke activiteiten van de Hoeksteen en de Bethelkerk. Dat is ook bij de Develhof en de Lindtse Hof het geval. Er is momenteel geen of nauwelijks onderling contact met de jeugd en het jeugdwerk van de Oude Kerk en dat in de andere wijken; als hier na de fusie wel initiatieven voor ontstaan zal dit in goed overleg met de wijkkerkenraad van de Oude Kerk worden uitgewerkt.

4.2 Eigendommen en financiële gevolgen

Vraag 7. Wat gebeurt er met de inkomsten en uitgaven van een wijkgemeente?

Per wijkgemeente zijn er nu meerdere bronnen van inkomsten. Dit zijn onder meer Kerkbalans, de collectes tijdens de diensten, speciale giften en legaten. Al deze gelden zijn bestemd en zijn geormerkt voor het werk in de eigen wijk, en daar verandert na het samengaan niets aan.

Alle uitgaven van een wijk worden nu ook direct toegerekend aan de wijk. Daar verandert niets in. Dit zijn bijvoorbeeld de salarissen van dominees, kerkelijk werkers en de koster/beheerders. Daarnaast de kosten van de gebouwen, afschrijvingen, onderhoud, energie, verzekeringen enzovoort.

Elke wijk wordt nog meer dan nu verantwoordelijk voor zijn eigen financiën en resultaat.

Algemene kosten (bijv. kosten centrale administratie / kerkelijk bureau) worden nu binnen de Hervormde Gemeente naar rato toegerekend aan de drie wijken. Dat zal na het samengaan op eenzelfde manier gebeuren; door de eerdergenoemde schaalvoordelen worden de toegerekende kosten per wijk naar verwachting dan kleiner.

Vraag 8. Wat zijn de gevolgen voor de Kerkelijke Bureaus?

De wijze waarop het Kerkelijk Bureau (KB) georganiseerd of geïntegreerd gaat worden zal later nog worden besproken. Er zijn bijvoorbeeld nu drie verschillende boekhoudsystemen. Jaarlijks worden de jaarrekeningen van de wijken opgemaakt en samengevoegd tot één jaarrekening PGZ, die wordt aangeboden aan de PKN. Onderkend wordt dat de benodigde kennis en kunde hiervoor misschien niet in alle wijken aanwezig is. Het KB kan faciliterend zijn aan die wijken.

Vraag 9. Waar gaan de toezeggingen en inkomsten van de actie Kerkbalans naar toe na de fusie?

Hier verandert niets aan. Zoals ook nu is het geld dat via deze actie binnenkomt bestemd voor het werk in de eigen wijk.

Vraag 10. Hoe gaat het met de collecteopbrengsten na de fusie?

Elke wijkgemeente kent nu verschillende collecte-opbrengsten. In het algemeen één collecte voor de diaconie en één voor kerkbeheer. Het collecterooster voor de diaconie wordt jaarlijks in goed overleg vastgesteld door het Centrale College van Diakenen, waarin elke wijk vertegenwoordigd is. De opbrengst voor collecte voor kerkbeheer is bestemd voor de eigen wijk. Daar verandert niets aan.

Indien dat binnen een wijkgemeente gebruikelijk is: De opbrengst van de collecteblokken wordt jaarlijks vastgesteld door de kerkrentmeesters van de eigen wijk en heeft altijd een doel in de eigen wijk. Ook dat blijft zo na de fusie. De opbrengst van de zendingsbusjes zijn en blijven voor het zendingswerk vanuit de eigen wijk. Ook daar verandert na de fusie niets aan.

Vraag 11. Wat gebeurt er met het vermogen van onze kerk?

Voor de Hervormde wijkgemeenten geldt: De reserves (spaargeld, gelden op de bankrekeningen, onroerend goed) zullen bij de fusie op papier worden verdeeld over de drie bestaande wijkgemeenten.

Voor wijkgemeenten die zijn ontstaan uit de twee verschillende Gereformeerde kerken: alle reserves, die voor de fusie bij de wijkgemeente behoorden, zullen ook na de fusie op papier toegewezen blijven aan de respectieve wijkgemeente.

Let wel: Gelden blijven centraal staan, maar zijn op papier eigendom van elke wijk.

Alle gebouwen (het onroerend goed) blijven eigendom van de PGZ.

Vraag 12. Wat zijn de financiële consequenties voor een wijkgemeente?

In principe zijn er geen consequenties. Wel wordt elke wijkgemeente meer direct verantwoordelijk voor de inkomsten, uitgaven en het toegewezen vermogen. Om dit in de wijk zelf te kunnen bewaken en rapporteren naar de wijkkerkenraad zal de administratie en rapportage op wijkniveau moeten worden ingericht. Hoe dit

wordt ingericht is nu nog niet aan te geven. Dit zal ook niet op 1 januari 2024 geregeld zijn. Wel moeten hierover in de overgangsregeling duidelijke afspraken worden gemaakt.

Vraag 13. Wat als een wijk de komende jaren een blijvend financieel tekort heeft?

De afgelopen jaren hebben sommige wijken elk jaar een aanzienlijk tekort laten zien. Dit tekort wordt dan aangevuld uit de algemene reserves. Deze reserves zijn trouwens voornamelijk opgebouwd uit de opbrengst van de verkoop van de kerkgebouwen.

Als de komende jaren een blijvend tekort resulteert, is de wijkgemeente zelf verantwoordelijk dit tekort weg te werken. Als dit niet lukt, zal door de wijk, in overleg met het College van Kerkrentmeesters (CvK) een verbeterplan worden opgesteld, waarin beschreven wordt hoe het te verwachten tekort binnen 4 jaar weggewerkt kan worden door acties van de wijk zelf, zodat er weer financieel evenwicht gecreëerd wordt. Over deze acties en de resultaten worden bindende afspraken gemaakt tussen de wijkgemeente en het CvK. Het financiële plan is hierbij leidend, maar ook de vitaliteit van de wijk. Het CvK zal de AK hierin adviseren. Hierbij wordt nadrukkelijk gesteld dat, als een wijkgemeente dan vanuit de AK onder curatele wordt gesteld, en als er geen verbetering optreedt, de predikantsformatie onder druk komt te staan, en dus het bestaansrecht van een wijkgemeente in gevaar komt. Hierbij zij wel opgemerkt dat het Beleidsplan en de Plaatselijk Regeling van de wijk zelf nooit door de AK hierdoor kan worden aangepast.

Vraag 14. Stel dat een wijkgemeente na de fusie vacant wordt. Kan er dan weer een predikant beroepen worden?

Dat antwoord is eigenlijk heel eenvoudig. Ja, dat kan echter alleen als een wijkgemeente dan kan aantonen dat deze dit op dat moment en de jaren er na kunnen betalen. Ditzelfde geldt voor kerkelijk werkers. Dat besluit zal altijd worden genomen door de AK van de PGZ en na goedkeuring van het BMCV/CCBB van de PKN. Dit verschilt overigens niet van de huidige situatie. Hierbij wel een opmerking. Het BMCV/CCBB kijkt altijd naar de PGZ geheel. Als, zeer theoretisch bedacht, de andere wijken structureel verlies zouden blijven lijden, en alleen de betrokken wijkgemeente draagkrachtig genoeg is om een nieuwe voorganger te kunnen betalen, zal er eerst overleg met alle betrokkenen plaatsvinden. Het behouden van de eigen identiteit blijft hierbij altijd het uitgangspunt.

Vraag 15. Wie beslist over de verkoop van onroerend goed (bijv. een kerkgebouw)?

Zolang een wijkgemeente "vitaal" is kan er geen sprake zijn van de verkoop van het bij deze wijkgemeente behorend kerkgebouw zonder toestemming van de betreffende wijkgemeente. Indien een wijkgemeente niet "vitaal" is en het noodzakelijk is deze wijkgemeente op te heffen of te laten fuseren wordt het bij deze wijkgemeente behorende kerkgebouw verkocht, tenzij besloten wordt dit kerkgebouw als vierplek te behouden. Hierbij is het noodzakelijk objectieve en meetbare criteria vast te stellen op grond waarvan besloten kan worden een wijkgemeente op te heffen of te laten fuseren met een ander wijkgemeente binnen de Protestantse Gemeente te Zwijndrecht.

4.3 Overige

Vraag 16. Wat zijn de risico's bij een eventuele fusie?

Ten aanzien van het behoud van de eigen identiteit is het zaak deze voor nu en ook voor de toekomst goed vast te leggen in de te ondertekenen fusiedocumenten.

Ten aanzien van de financiële paragraaf is het eenvoudig. We moeten elk jaar een financieel resultaat bereiken waarbij de inkomsten en uitgaven geheel in evenwicht zijn.

Dit laatste kan alleen bereikt worden met de inzet van alle leden van de wijkgemeente. Dit alles onder de onmisbare zegen van onze Heer.

Vraag 17. Als wijkgemeenten autonoom blijven, wat bindt ons dan samen?

De autonomie van een wijkgemeente is belangrijk. Daarmee wordt de identiteit van een wijkgemeente geborgd en financieel zal iedere wijkgemeente populair gezegd 'de eigen broek op moeten houden'. Het is de verantwoordelijkheid van de elke wijkgemeente om op alle fronten vitaal te blijven.

In het grotere verband van de PGZ kunnen we meer samendoen en de uitstraling naar de samenleving kan hierdoor verbeteren.

Ook moeten we onze ogen niet sluiten voor wijkgemeenten waar het wat minder gaat. Binnen de PGZ is het gemakkelijker mogelijk nieuwe samenwerkingsverbanden te creëren of zo nodig wijkgemeenten te laten fuseren.

Vraag 18. Waarom gaan wijkgemeenten niet tegelijkertijd fuseren?

Een aantal wijkgemeenten heeft meer en meer moeite om vacatures in de kerkenraad vervuld te krijgen. Ook neemt het kerkbezoek af en vergrijs de gemeente. Het zou voor de hand liggen om het gesprek aan te gaan met een andere wijkgemeente om samen verder te gaan.

In het proces van samengaan van onze drie kerkelijke organisaties is ervoor gekozen de complexiteit zo klein mogelijk te houden. Het is op zich al bijzonder dat drie organisaties straks verder gaan en na de fusiedatum één worden. Het aantal wijkgemeenten is voor en na de fusie gelijk en binnen de wijkgemeenten verandert er niets. Dat beperkt de complexiteit van de te nemen acties en geeft rust binnen de wijkgemeenten.

Dat laat echter onverlet dat na de fusiedatum het gesprek over een samenvoeging van wijkgemeenten opgestart zou kunnen worden.

Vraag 19. Is alles definitief geregeld en vastgesteld op 1 januari 2024?

Gezien de planning en de gevolgen van de fusie, zullen veel met name administratieve onderwerpen verder in detail moeten worden uitgewerkt. Hiervoor wordt een overgangsregeling opgesteld welke ook op het moment van het ondertekenen van de fusiedocumenten zonder open eindjes door alle betrokkenen zal moeten worden getekend.

Het is de taak en verantwoordelijkheid van de wijkgemeente hierbij de identiteit en het belang voor de wijkgemeente in acht te nemen. Na één jaar wordt de overgangsregeling geëvalueerd.